

STATENS SIVILRETTSFORVALTNING

FORSVARSDEPARTEMENTET

Postboks 8126 DEP
0032 OSLO

Deres dato
17.06.2021

Deres referanse
2021/486-40/FD

Vår referanse
2021/1878 CAPE

Vår dato
16.09.2021

Høring - Forslag om endringer i erstatnings- og kompetanseordningene for veteraner - bruk av spesialisterklæringer mv

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) viser til Forsvarsdepartementets høringsbrev av 17. juni 2021 med forslag til endringer i erstatnings- og kompensasjonsordningene for veteraner. Forslagene omhandler innhenting av spesialisterklæringer og dekning av klagers reiseutgifter i forbindelse med deltakelse i klagenemndsmøte. Forsvarsdepartementet ber også om høringsinstansenes syn på et forslag om å innføre full domstolsprøving av klagenemndas vedtak.

Vi takker for anledningen til å avgi et høringssvar. Oppsummert kan vårt høringssvar sammenfattes slik at vi mener man bør velge mellom utvidet innhenting av spesialisterklæringer og full domstolsprøving av klagenemndas vedtak. Vi er av den oppfatning at innføring av begge forslagene vil medføre (betydelig) økt tidsbruk i den enkelte sak, økt ressursbruk i domstolen og i forvaltningen. Det vil gi økonomiske konsekvenser uten at det nødvendigvis vil gi en bedre behandling av saksfeltet. SRF mener at det vil være det beste for alle parter om en eventuell utvidelse av ordningen gjøres enten gjennom en utvidet adgang til å innhente spesialisterklæringer i forvaltningen *eller* å innføre full domstolsprøving av vedtaket.

Vedrørende forslag om forskriftsregulering av saksbehandlingsregel for bruk av spesialisterklæringer i saker om erstatning og kompensasjon for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner

SRF vil bemerke at dette forslaget synes å gå utover det som er vanlig praksis i andre sammenlignbare erstatningsordninger. Etter vår vurdering kan det stilles spørsmål ved om forslaget prinsipielt innebærer at bevisbyrden flyttes over på skadevolder.

SRF er av den oppfatning at man bør se forslaget i sammenheng med forslaget om domstolenes fulle prøving av klagenemndas vedtak. Dette ettersom en utvidelse i alle deler av saksbehandlingen vil medføre en betydelig økt tidsbruk, hvilket vi mener vil være uheldig for skadelidte. Videre er vi av den oppfatning at det vil være uheldig og unødvendig at skadelidte skal måtte forklare seg om sine opplevelser og sykdomsforløp i flere instanser og overfor mange personer.

Postadresse
Postboks 2105 Vika
0125 Oslo
www.sivilrett.no

Kontoradresse
Holbergsgate 1
Org. nr.
986 186 999

Telefon
22991325

Saksbehandler
Cathrine Pedersen
Direktetelefon

E-post
cathrine.pedersen@sivilrett.no
post@sivilrett.no

Til sammenligning er det ingen tilsvarende forskriftsregulering av innhenting av spesialisterklæringer på pasientskadeområdet. Det skjer ofte at pasientskadesakene går til domstolsbehandling kun med én spesialisterklæring i saken, hvor spesialisten har konkludert med manglende årsakssammenheng. I slike tilfeller vil en full domstolsprøving av saken være mer hensiktsmessig enn å foreta gyldighetsprøving av vedtaket. Forslaget om å forskriftsregulere innhenting av tilleggserklæring og/eller ny spesialisterklæring vil etter SRF sitt syn sikre skadelidte en meget god og grundig behandling i forvaltningen. Dette synes også å være en effektiv løsning for å sikre at de skadelidte som har krav på erstatning får oppgjør raskere. For SRF er det viktig at skadelidtes behov for en effektiv og grundig håndtering av erstatningskravet er et hensyn som ivaretas når man skal ta endelig stilling til valg av løsning.

SRF vurderer det som prinsipielt riktig at dersom klagenemnda er uenig i den sakkyndiges vurdering av årsakssammenheng, og det ikke er innhentet en tilleggsuttalelse og eventuell ny spesialisterklæring fra Statens pensjonskasse (SPK), bør klagenemnda returnere saken til SPK for videre saksbehandling. Dette for å sikre toinstansbehandling av skadelidtes krav og relevante bevis i saken.

Vedrørende forslag om dekning av klagers reiseutgifter i forbindelse med deltakelse i klagenemndsmøte

Når det gjelder forslaget om å dekke klagers reiseutgifter i forbindelse med deltakelse i klagenemndsmøte, viser SRF til at skadelidte er gitt møterett under nemndsbehandlingen av saken sin, jf. klagenemndsforsikriften § 9. SRF har registrert at klagenemnda tidligere hadde praksis for å dekke skadelidtes reisekostnader, men at denne praksisen ble lagt om i 2016 under henvisning til at forvaltningsloven § 36 første ledd kun gir rett til dekning av utgifter i tilfeller hvor vedtaket endres til gunst for skadelidte. Ser man hen til sammenlignbare nemnder som pasientskadenemnda og voldsoffererstatningsnemnda er det ikke gitt noen slik tilsvarende forskriftsfestet rett til å møte i nemnda. SRF stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig med ulik praksis i ulike nemnder, men har i utgangspunktet ingen innvendinger til forslaget om å dekke skadelidtes reiseutgifter. SRF har også erfart at digitale løsninger fungerer godt under nemndsmøtene, og at slike løsninger også kan erstatte fysisk oppmøte i nemnda. Et digitalt møte vil kunne begrense belastningen for den enkelte skadelidte ved å skulle reise og møte fysisk i nemndsmøte.

Vedrørende domstolenes prøving av klagenemndas vedtak

Forsvarsdepartementet har bedt om høringsinstansens syn på hvorvidt det bør gis adgang til full realitetsprøving av klagenemndas vedtak.

SRF er noe bekymret for at innføring av full prøving i retten vil være prosessdrivende og føre til økt saksbehandlingstid for skadelidte. Det er krevende å ha en erstatningssak i rettssystemet, hvor saken kan ankes og dermed verserer i retten over flere år. En god og grundig behandling av saken i forvaltningen vil, slik SRF ser det, være mer hensiktsmessig for skadelidte hvor en rask avklaring og et raskt oppgjør vil stå sentralt.

Når det gjelder pasientskadesakene, som det er vist til i høringsnotatet, så er det sjeldent det skjer noen full prøving av både ansvarsgrunnlag og utmåling i en og samme rettssak. Det er mer vanlig å dele opp saken, slik at retten først behandler ansvarsgrunnlaget. Dersom retten kommer til at det foreligger ansvarsgrunnlag kan partene selv forhandle om erstatningsutmålingen (forlike) eller behandle erstatningsutmålingen i en senere hovedforhandling. Denne prosessen er tidkrevende og kostbar. En full realitetsprøving av ansvar og utmåling i samme sak vil kunne vidløftiggjøre saken og være prosessdrivende. SRF har forståelse for argumentene for å innføre full realitetsprøving i retten, men forslaget

om å forskriftsregulere innhenting av tilleggsuttalelse og/eller ny spesialisterklæring i kombinasjon med gyldighetsprøving av vedtaket anser vi som en god og effektiv løsning.

En kritikk som ofte går igjen når skadelidte møter staten i erstatningssaker for retten, er at staten har ubegrensede ressurser og dermed også muligheten til å stille med flere sakkyndige/spesialister som støtter statens syn i saken. Gjennom forslaget om å forskriftsregulere innhenting av tilleggserklæring/ny spesialisterklæring under forvaltningsbehandlingen, hvor partene er i dialog om valg av sakkyndig, vil behovet for ytterligere sakkyndighet i saken avta.

Vedrørende økonomiske og administrative konsekvenser

I høringsnotatet tas det utgangspunkt i at tilleggserklæring vil måtte innhentes i omlag 50 saker årlig og at det sannsynligvis også må innhentes ny erklæring i like mange saker, da tilleggserklæringer sjeldent får innvirkning på utfallet i saken. Det er anslått at innhenting av tilleggserklæringer vil beløpe seg til 0,625 mill. kroner årlig, mens merutgifter for innhenting av ny erklæring vil beløpe seg til 3 mill. kroner. I tillegg anslås merutgifter til advokatbistand å utgjøre omlag 1 mill. kroner. Slik SRF oppfatter det vil dette, dersom forslaget til forskriftsendring hva gjelder innhenting av spesialisterklæringer i klagenemnda blir stående, utgjøre et ekstraarbeid for sekretariatet. Det er planlagt at SRF skal overta sekretariatsfunksjonen for klagenemnda fra 1. januar 2022. Med de skisserte forslagene til forskriftsendringer, hvor det anslås at det skal innhentes omlag 100 tilleggserklæringer og spesialisterklæringer ekstra per år, må det tas høyde for dette i vurderingen av saksbehandlingstid samt behov for bemanning i SPK og i nemndas sekretariat.

I lys av det som fremgår i høringsnotatet om at tilleggserklæringer sjeldent får innvirkning på utfallet i saken, setter SRF et spørsmålstegn ved hensiktsmessigheten av å innhente slike tilleggserklæringer i tillegg til ny erklæring. Å innhente tilleggserklæringer vil medføre økt saksbehandlingstid og ytterligere advokatutgifter uten at dette synes å komme skadelidte til gode.

Med hilsen

Kristina Kjeverud
avdelingsdirektør

Cathrine Pedersen
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift